

Valmentajan rooli ja ongelmanratkaisumenetelmä

Valmentajan rooli pelaajien pelin ymmärtämisen kehittäjänä on merkittävä. Hänen tulee hallita opettamisen avainasiat sekä käytettävä pelimuoto ja siihen liittyvät periaatteet. Tällöin hänen on mahdollista edistää pelaajan oppimista tilanteeseen sopivilla kysymyksillä ja palautteella. Pelivaiheessa valmentaja tarkkailee peliä aktiivisesti. Valmentaja pysäyttää pelin ja keskustelee pelaajien kanssa pelin tavoitteista sekä esille tulleista ongelmista, kun siihen on syytä. Valmentajan tulee vastaavasti antaa positiivista palautetta, kun opetettava asia onnistuu. Siten onnistumisia vahvistetaan entisestään.

Mikäli peli ei ole sujuvaa, vaan katkonaista ja seisovaa, on tarkoituksenmukaista kysyä pelaajilta " - Miksi näin tapahtuu?". Näin voidaan saada pelaajat ratkaisemaan esille tullut ongelma. Kun pelaajat ovat tietoisia taktisesta ongelmasta, he todennäköisesti tarvitsevat apua ongelmatilanteen ratkaisemiseen. Apua voidaan tarjota esim. pelinomaisen harjoitteen muodossa.

Jos pelin katkeilemisen syy on taitoon liittyvä, mutta ajatus ja strategia ovat oikeita, harjoitellaan pelin sujumiseksi vaadittavaa taitoa. Pelikeskeinen opetusmalli perustuu vahvasti pelaajan omaan ajatteluun ja ongelmanratkaisuun ohjatussa tilanteessa.

Tämän päivän helppoutta korostavassa elämäntyylissä, jossa luontainen luovuus ja fyysinen rasitus eivät itsensä korostu, on valmennusmetodien muututtava. On annettava pelaajille enemmän vastuuta ja roolia omassa kehityksessään.

Sen sijaan, että valmentaja keskittyy erilaisiin, pelkästään taitoja korostaviin harjoitusohjelmiin, on modernin valmentajan opetettava pelaajille pelin kaikkia osatekijöitä. Liian suuri määrä ns. drillejä tappaa nuoren jalkapalloilijan sisäisen potentiaalin. Valmentajan tulee huolellisesti ja asteittain edeten opettaa pelin havaitsemista, pelitilanteiden ratkaisemista sekä oikeaa päätöksentekoa painetilanteissakin. Valmentaja ei voi opettaa näitä asioita vain puhumalla.

Jatkuvasta puhujasta tulee helposti päänäyttelijä valmennuksen teatterissa sen sijaan, että aktivoisi muita näyttelemään.

Saamalla lapset osallistumaan, valmentaja ohjaa heidät myös ajattelemaan, keräämään ja kasaamaan tietoa sekä tekemään päätelmiä, arvioita, kuvitelmia, keksintöjä ja luomaan uusia liikkeitä sekä pelitilanneyhdistelmiä.

**"Kuulet ja unohtat
Näet ja muistat
Teet ja ymmärrät"**

Teoksessa *Coaching of Performance* John Whitmore (1997) kirjoitti, että oppilas muistaa opettajan kertomasta asiasta kolmen kuukauden kuluttua 19%, kun taas käytännössä demonstroidusta ja kerrotusta asiasta muistuu mieleen 32%. Tapauksissa, joissa oppilaat olivat itse hankkineet tiedon opettajan avulla, jopa 65% tiedosta pystyttiin muistamaan kolmen kuukauden kuluttua. Tämän vuoksi pelaajien tulisi saada osallistua enemmän valmennukseen ja oppimisprosessiin.

Jokaisen päivän viisaus!

Kun opetat lapsesi kulkemaan turvallisesti tien yli, on lasta rohkaistava itse arvioimaan turvallinen hetki tien ylittämiseen. Jos sinä aina päätät, koska on turvallista ylittää tie, miten käy kun et olekaan paikalla?

Horst Wein 8/2003

*Turun kansainvälisen valmentajaseminaarin kouluttaja,
kansainvälisen pallopelien oppimismenetelmien
asiantuntijaryhmän jäsen.*